

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj 26. aprila 2017. godine donijela je

ODLUKU

I

Pokretno dobro – Zbirka rukopisa Ferhat-pašine biblioteke proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik čini 75 rukopisa.

Nacionalni spomenik se nalazi u zgradi ženskog mekteba uz Gazanferija džamiju, na adresi Mirka Kovačevića br. 23, Banja Luka.

Na nacionalni spomenik primjenjuju se mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 9/02, 70/06 i 64/08).

II

Republika Srpska, kroz svoje nadležne organe, ulaže sve napore da poduzme odgovarajuće pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere neophodne za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete za izradu i postavljanje informacione ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

Republika Srpska, kroz svoje nadležne organe, ulaže sve napore da se osiguraju odgovarajući fizički i tehnički uvjeti za čuvanje nacionalnog spomenika, a prije svega:

- izrada sistema klimatizacije koji će osigurati optimalnu količinu vlažnosti (50 do 60 %) i temperature vazduha (16 do 22 °C), postavljanje folija za zaštitu od negativnog utjecaja svjetla na prozorske otvore, ugrađivanje protivprovalnog i protivpožarnog sistema u prostoru gdje će biti čuvana zbirka rukopisa;
- osiguranje uvjeta i sredstava za konzervatorsko-restauratorske radove na rukopisima.

Izlaganje i ostali vidovi prezentacije nacionalnog spomenika na području Bosne i Hercegovine vršit će se na osnovi uvjeta koje utvrdi ministarstvo nadležno za kulturu u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: ministarstvo nadležno za kulturu).

Nadzor nad provođenjem mjera zaštite nacionalnog spomenika vrši ministarstvo nadležno za kulturu.

IV

Svako, a posebno nadležni organi Republike Srpske, gradske i općinske službe, suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

V

Iznošenje zbirke ili njenih pojedinih dijelova (u daljnjem tekstu: pokretno naslijeđe) iz Bosne i Hercegovine nije dozvoljeno.

Izuzetno od odredbe stava 1. ove tačke, dozvoljeno je privremeno iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine radi prezentacije ili konzervacije, ukoliko se utvrdi da konzervatorske radove nije moguće izvršiti u Bosni i Hercegovini odnosno ako se procijeni da se konzervacija u inozemstvu može izvršiti kvalitetnije, brže i jeftinije.

Odobrenje u smislu prethodnog stava daje Komisija, ukoliko bude nedvojbeno utvrđeno da to neće ni na koji način ugroziti nacionalni spomenik. U odobrenju se utvrđuju svi uvjeti pod kojima se pokretno naslijeđe može iznijeti iz Bosne i Hercegovine, rok za povrat dobra u zemlju, kao i zaduženja pojedinih organa i institucija za osiguranje tih uvjeta i o tome se obavještava Vlada Republike Srpske, nadležna služba sigurnosti, carinska služba Bosne i Hercegovine i javnost.

VI

Ova odluka dostavit će se Medžlisu Islamske zajednice u Banjoj Luci, Vladi Republike Srpske, republičkom ministarstvu nadležnom za kulturu i nadležnoj službi zaštite naslijeđa na nivou Republike Srpske, radi provođenja mjera utvrđenih u tač. II–V ove odluke.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web-stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

VIII

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: prof. dr. Amir Pašić, Goran Milojević i Radoje Vidović.

Predsjedavajući Komisije

Goran Milojević

Broj: 08.1-2.3-89/17-4
26. aprila 2017. godine
Sarajevo

O b r a z l o ž e n j e

I – UVOD

Na osnovi člana 2. stav 1. Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, "nacionalni spomenik" je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.¹

Ured Banjalučkog muftijstva je dana 01.08.2002. godine podnio peticiju Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika za proglašenje "Medrese Gazanferije džamije", nacionalnim spomenikom BiH.

U skladu sa odredbama Zakona, a na osnovi člana V stava 4. Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provođenju postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

Izjava o značaju dobra

U periodu između 1992. i 1995. godine stradale su neke od najznačajnijih zbirki rukopisa pisanih arapskim pismom, kao što je Specijalna zbirka Narodne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine, te zbirke Orijentalnog instituta u Sarajevu, što rukopise **Ferhat-pašine biblioteke** čini posebno vrijednom za Bosnu i Hercegovinu.

Zbirka podrazumijeva 75 rukopisa i oko 150 starih štampanih djela. U njoj se nalazi osam prepisa Kur`ana od kojih je najznačajniji prijepis Banjalučanina Muhameda Osmankadića iz 1726 / 1727. (rukopis r. br. 35). i osamdeset drugi prijepis Muhameda, sina Alije iz 1869. godine (r. br. 30). Osam je prepisa En'ama, a ostali prepisi tretiraju različite naučne oblasti, ali su najčešći oni koji se tiču fikha-islamskog prava, akaida-dogmatike i jezika. Najstariji rukopis je rukopis koji nema uvodnih stranica, te nije poznato ime autora, a prepisano je dana 9. marta 1332. godine (r. br. 37).

II – PRETHODNI POSTUPAK

U toku vođenja postupka izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju dobra, uključujući opis i fotografije;

---

¹ Na 62. sjednici Komisije, održanoj od 16. do 20.06.2014. godine zaključeno je da se ne donosi Odluka o proglašenju historijske građevine – Zgrada Ženskog mekteba uz Gazanferija džamiju sa pokretnom imovinom u Banjoj Luci nacionalnim spomenikom BiH nacionalnim spomenikom, već da se pripreme dvije odluke, jedna za historijsku građevinu Zgradu ženskog mekteba uz Gazanferija džamiju (nepokretno naslijeđe), a druga za Ferhat-pašinu biblioteku (pokretno naslijeđe).

- uvid u sadašnje stanje dobra;
- historijsku ili drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištene dokumentacije u okviru ove odluke.

Prema odredbi člana V stav 2. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 34. stav (1) Poslovnika o radu Komisije, prije donošenja konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, Komisija će pružiti mogućnost vlasniku predloženog nacionalnog spomenika, podnosiocu peticije, institucijama nadležnim za očuvanje naslijeđa, stručnim i naučnim institucijama, stručnjacima i naučnicima, kao i drugim zainteresiranim licima da iznesu svoje stavove. Dana 01.08.2002. godine Komisija je primila Peticiju za proglašenje "Medrese Gazanferije džamije" u Banjoj Luci nacionalnim spomenikom BiH od Ureda Banjalučkog muftijstva bez priloga.

U skladu s tim, Komisija je uputila sljedeće dopise i zatražila dostavljanje dokumentacije i stavova u vezi sa proglašenjem **Zbirke rukopisa Ferhat-pašine biblioteke** nacionalnim spomenikom: Dopisom br. 07.3-35.2-5/12-148, od 22.08.2012. godine zatražena je dostava dokumentacije i stavovi u vezi sa proglašenjem **Pokretno dobro – Zbirka rukopisa Ferhat-pašine biblioteke** u Banjoj Luci, od: Gradske uprave Banja Luka, Medžlisa IZ Banja Luka, Republičkog zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa RS, Ministarstva prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije RS, Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta i Arhiva BiH;

- Dopisom br. 07.3-36.1-19/13-10, od 24.01.2013. godine zatražena je dostava dokumentacije od Gradske uprave Banja Luka, vezane za identifikaciju starog i novog premjera zgrade i dvorišta.

Nakon toga, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Gradska uprava Banje Luke je odgovorila dopisom broj 03-364-2077/12 od 12.09.2012. godine, u čijem se prilogu nalazi izvod iz regulacionog plana radnog naziva "Jug 4" iz 2009. godine ("Sl. glasnik Grada Banja Luka", broj 17/09);
- Zavod za zaštitu spomenika u sklopu Federalnog ministarstva kulture i sporta je odgovorio dopisom broj 07-40-4-4989-1/12 od 24.08.2012. godine, u kojem se kaže da dobro nije bilo prethodno zaštićeno, ali je bilo evidentirano pod nazivom "Zgrada ženskog mekteba uz Gazanferiju džamiju";
- Gradska uprava Banje Luke je odgovorila dopisom broj 21.11/952.1-250/13 od 01.04.2013. godine, u čijem se prilogu nalazi posjedovni list i kopija katastarskog plana (primljen 06.02.2013.).

1. Podaci o dobru

Lokacija

Zbirka se čuva u zgradi Ženskog mekteba uz Gazanferija džamiju u Banjoj Luci. Zgrada se nalazi jugozapadno od džamije u stambenom naselju Obilićevo u ulici Mirka Kovačevića br. 23., južno od rijeke Vrbas, a sa centralnim dijelom grada je spojen "Gradskim mostom" kod Kaštela, koji se nalazi sjeveroistočno od mekteba.

Historijski podaci

Historija nastanka zbirke rukopisnih knjiga vezana je za **Ženski mekteb uz Gazanferija džamiju u Banjoj Luci**.² Zgrada mekteba izgrađena je tokom austrougarskog perioda u BiH (1878–1918), najvjerovatnije 1910. godine. Te godine je Fehima, kćerka Mustafa-bega Ćekića, supruga Ibrišagić Danijal-age, uvakufila dvije parcele ukupne površine 1570 m², u mahali Gazanferiji uz mezaristan. Uvakufila je i jedan stan / kuću sa građevinskom parcelom, avlijom, komadom bašče uz Gazanferiju džamiju, vezanom za mezaristan. Izdvojila je za ženski mekteb dovoljno veliku građevinsku parcelu, a preostali dio parcele i bašče je odredila za besplatan ukop muslimana (poseban mezaristan). Odredila je također da se kuća sruši, i da se taj materijal upotrijebi za gradnju ženskog mekteba.³

Doslovni prevod dijela Vakufname Ibrišagić Ćekić (Ćekić) Fehime za Ženski mekteb Gazanferija džamije iz 1910. godine glasi:

“Moja spomenuta opunoćiteljica Fehima hanuma uvakufila je i predala u ruke muteveliji preko mene kao zastupnika (vekila), radi Uzvišenog Allaha, na način trajno validnog uvakufljenja i vječne i jasne oporuke jednu kuću / menzilhane u posjedu, građevinsku parcelu / arsa, avliju i jednu bašču koje ona posjeduje i koristi, a koje su vezane za mezaristan pored časne džamije Gazanfer-bega u gradu Banja Luci te koje se nalaze u česticama pod brojevima 172/7 i 172/8, koje obuhvataju površinu od jednog dunuma i 570 m² površine i koje su registrirane u 1765-om ulošku u registracijskim knjigama/sidžil⁴ kancelarije za popis nekretnina. I ovako je odredila uvjete: Neka se od / iz spomenute kuće, građevinske parcele / arsa, avlije i spomenute bašče izdvoji i odredi izvjesna količina građevinskog zemljišta/arsa koja je neophodna i dovoljna za gradnju jednog prvostepenog mekteba / mektebi iptidaiyye za žensku djecu na mjestu koje se odredi kao podesno. Neka preostala građevinska parcela / arsa i bašča budu mezaristan određen za ukop umrlih muslimana i neka se ni para ne uzima ni od koga za ukop. Neka se spomenuta kuća/hane sruši i neka se ostaci ruševine / enkaz utroše za izgradnju spomenutog mekteba. I ko god bude mutevelija vakufa prethodno spomenute časne

---

² Odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika o proglašenju **Područja i ostataka graditeljske cjeline Gazanferije (Gazanfer-begove) džamije u Banjoj Luci** nacionalnim spomenikom donesena na sjednici održanoj od 06. do 12. maja 2003. godine u Sarajevu.

³ Vakufnama Fehime, kćerke Mustafa-bega Ćekića, supruga Ibrišagić Danijal-age. Banja Luka, 10. januar 1910. godine (28. mjesec zul-hidždže 1327.) – Prijepis vakufname iz Zbirke vakufnama Gazi Husrevbegove biblioteke, broj 184 (539) – Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka, 23.01.2013. godine. Prijevod: Azra Gadžo Kasumović.

Vakufnama Fehime Ćekić je napisana 10. januara 1910. godine: *Fehima, kći Mustafe Ćekića, nastanjena u banjalučkoj mahali Sabaja, preko zastupnika, dala je izjavu da vakufi vlastitu kuću sa okućnicom i baščom, koja se nalazi u Gazanferiji mahali u Banjoj Luci, pod rednim brojem 172/7 i 172/8, da se izdvoji potrebno zemljište i izgradi mekteb za žensku djecu.* – prijevod prof. Salih Trako, Gazi Husrev-begova biblioteka, Sarajevo, sidžil II, broj 65 – Sabira Husedžinović. *Dokumenti opstanka. Zenica: Muzej grada Zenice, Dom štampe dd Zenica, 2005., str. 450 – f.n. 600.*

⁴ *Tj. u jednoj od tih registracijskih knjiga (op.prev.).*

Gazanferove džamije neka, također, bude i mutevelija ovog vakufa. Rekavši to (opunomoćenik vakife dobrotvorke) odredio je uvjete i objasnio registraciju. Spomenuti mutevelija Derviš-aga je, također, licem u lice i usmeno potvrdio sve riječi (navode koje je objasnio i izložio) spomenuti zastupnik⁵ Muharrem-aga“.⁶

Prethodno je, na parceli pored Gazanferije džamije, prema ulici postojao *Sibjan mekteb* nastao sagrađen **prije 1884. godine**.⁷ Taj objekat je bio prizeman i pokriven četverovodnim krovom, a postojao je 1906. godine.⁸

Uvakufljeni Ženski mekteb je svoju djelatnost nesmetano obavljao **u periodu između dva svjetska rata** (period 1918–1941), a objekat ostaje u posjedu Islamske vjerske zajednice **do 1945. godine**, otkada nekretninu koristi Osnovna škola⁹ koja u kontinuitetu radi **do 2003. godine**, kada se vraća u posjed IZ Banja Luka,¹⁰ i otada je u objektu smješten ured Muftije Banjalučkog.

2. Opis dobra

Ferhat-pašina biblioteka¹¹ posjeduje 75 rukopisa i oko 150 starih štampanih dijela. U njoj se nalazi osam prepisa Kur`ana od kojih je najznačajniji prijepis Banjalučanina Muhameda Osmankadića iz 1726 / 1727. (rukopis r. br. 35). i osamdeset drugi prijepis Muhameda, sina Alije, iz 1869. godine (r. br. 30). Osam je prijepisa En'ama, a ostali prepisi tretiraju različite naučne oblasti, ali su najčešći oni koji se tiču fikha-islamskog prava, akaida – dogmatike i jezika. Najstariji rukopis je rukopis koji nema uvodnih stranica, te nije poznato ime autora, a prepisano je dana 9. marta 1332. godine (r. br. 37). Ostali rukopisi su prepisivani u periodu od 16. do 19. stoljeća. Rukopis Kitabu l-mufesal fi san'ati l-i'rabi (r. br. 67) je rukopis na koji bi trebalo obratiti posebnu pažnju: U signaturi na kraju prepisa stoji da je prepisan rukom pisca djela 1121. godine tako da bi ovo mogao biti i autograf pisca spomenutog djela ili je možda prepisivač prepisao autorovu signaturu, a sam se nije potpisao.

---

⁵ *Opunomoćenik* (op.prev.).

⁶ Pojedinačni prepis Vakufname Ibrišagić Čekić (Čekić) Fehime za parcele 172/7 i 172/8, gdje je kasnije smješten Ženski mekteb iz Zbirke vakufnama Gazi Husrevbegove biblioteke brojem 184 (539). (Drugi prepis u Sidžilu vakufnama II, redni broj 539, str. 228) Vakufnama iz 28. mjeseca zul-hidždže 1327. Godine, odnosno 10. januara 1910. godine. Prijevod Azra Gadžo Kasumović, kustosica Zbirke Acta Turcarum u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, Sarajevo 28. januar 2012. godine.

⁷ Austrougarski geodetski plan iz 1884. godine – Sabira Husedžinović, Nav. djelo, *Zenica*, 2005., str. 433.

⁸ Fotografija *Sibjan mekteba* iz 1906. godine – Dr. Hajrudin Čurić. *Muslimansko školstvo u Bosni i Hercegovini do 1918. godine*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1983., str. 67.

⁹ Osnovna škola “Dositej Obradović” je upisana kao posjednik 1/1 od dana 21.10.1998., dok je naziv škole dotad bio Osnovna škola “Kasim Hadžić” – Dopis Gradske uprave Banja Luka, broj 21.11/952.1-250/13 od 01.04.2013. godine (primljen 06.02.2013.).

¹⁰ Rješenje Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj 6-04-2533/03 od 15.07.2003. godine o ustupanju nekretnine na korištenje Islamskoj vjerskoj zajednici.

¹¹ Hazim Numanagić. *Pregled rukopisa Ferhat-pašine biblioteke u Banjaluci*. Sarajevo, oktobar 2013. godine.

Pregled rukopisa **Ferhat-pašine biblioteke**:¹²

1. (74) Prepis Kur'ana dimenzija 21,5x15,5 cm, uvezan u kožni povez, broj sačuvanih strana 300.

Prepisu nedostaje prva sura Fatiha. Prepis počinje sa prvom stranicom druge sure, a onda nedostaju stranice do 72 stranice. Prepis završava nepotpunim zadnjim ajetom sure Kalem. Nema podataka o prepisivaču i godini prepisa. Kur'an je napisan nesh stilom arapskog pisma.

2. (75) Kur'an. Dimenzije Kur'ana 22x15,5 cm, kožni uvez, broj sačuvanih strana 326. Tekst Kur'ana je kompletan. Nedostaje zadnje stranice sa dovom. Prepisivač i godina prepisa nepoznati. Neshi.

3.(42) Naziv djela: nepoznato, kožni uvez.

Nedostaju prve 42 stranice, broj sačuvanih strana 281.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski Fikh

Prepisivač: Ahmed, sin Jahje el-Dirmevi, profesor u medresi sultan Selima Tapsera

Godina: 1053., zul-hidže (februar, 1644.)

Pismo: nesh, dimenzije: 20x14 cm.

4.(41) Rukopis se sastoji od 3 različita djela. Broj sačuvanih strana 184.

4-1. Naziv djela: Komentar kaside Burda

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski   Poezija

Prepisivač:

Godina: 1173. (1759 / 1760)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 21x15 cm.

4-2. Naziv djela: Komentar kaside Bed'u el-emali od Alija Siradžudina bin Osmana el-Farkanija

Autor: Ali bin Sultan Muhamed el-Kari

Jezik: Arapski   Poezija, dogmatika

Prepisivač: Nepoznat

Godina: 1173. (1759 / 1760)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 21x15 cm.

4-3. Naziv djela: Komentar na Avamilu džedid od Muhameda Birgivije

---

¹² Pregled rukopisa je dat prema redu na policama biblioteke. Bibliotečki broj je dat u zagradi iza rednog broja rukopisa. Vrijedne rukopise **Ferhat-pašine biblioteke** bi trebalo detaljnije obraditi i popisati stara štampana djela – Hazim Numanagić. Nav. djelo, Sarajevo, 2013.

Autor: Husejn bin Ahmed Zejnizade
Jezik: Arapski Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 1173. (1759 / 1760)
Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 21x15 cm.

5. (43) Naziv djela: Eš-šifa bi ta'rifi hukuki Mustafa – Zbirka hadisa o Muhamedovu životu, broj sačuvanih strana 215.

Autor: 'Ijad bin Musa el-Jahsubu es-Sebti
Jezik: Arapski Hadis
Prepisivač: hafiz Ismail ez-Zahidi bin Mustafa
Godina: 1205. (1790 / 1791)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 21x14,5 cm.

6. (44) Naziv djela: Muhtesar el-akaid – sažetak dogmatike, broj sačuvanih strana 113.

Autor: Omer en.Nesefi
Jezik: Arapski Dogmatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 20,5x15 cm.

7. (45) Naziv djela: Rasprava o gramatici, broj sačuvanih strana 89.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 14x10,5 cm.

8. (46) Naziv djela: Vikaje – Priručnik iz šerijatskog prava, broj sačuvanih strana 176.

Autor: Ubejdulah
Jezik: Arapski Fikh
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 1025., 6. ševal (17.10.1616.)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x14,5 cm.

9. (47) Naziv djela: Nepoznato, nedostaju stranice 1–47, broj sačuvanih strana 89.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 972., kraj džumadel-ahire (januar, februar 1565.)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 17x10,5 cm.

10. (48) Naziv djela: Kitabu šehade, Kitabu nikah – Djelo o šehadetu, Djelo o braku. broj sačuvanih strana 116.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski Fikh

Prepisivač: Nepoznat

Godina: 1074. (1663 / 1664)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 20x13 cm.

11. (49) Naziv djela: Kitabul-išbah ve nezairi fikhijje ala mezhebi hanefije – Djelo o hanefijskom fikhu, broj sačuvanih strana 244.

Autor: Zejn bin Nedžim el-Hanefi

Jezik: Arapski Fikh

Prepisivač: Abdulkadir er-Rifai el-Hanefi

Godina: 1028., 11. ševal (21.09.1619.)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 21x15 cm

12. (50) Naziv djela: Komentar na Kur'an. Broj sačuvanih strana 176.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski Tefsir

Prepisivač: Ahmed bin Jusuf Hanefi Islambuli

Godina: 1213., zulkade (april, maj 1799.)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 26x18 cm.

13. (51) Naziv djela: Risala – Rasprava, nedostaju uvodne stranice sve do 51. strane, broj sačuvanih strana 12.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Ali Rida

Godina: 1197. (1783)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 21,3x14,3 cm.

14. (52) Naziv djela: En'am – Zbornik pojedinih kur'anskih sura i dova, broj sačuvanih strana 112.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 15,5x10,5 cm.

Zbornik je nepotpun i oštećen.

15.(53) Naziv djela: Risaletu fi l-adab – Rasprava o lijepom ponašanju, broj sačuvanih strana 3.

Autor: Sejid Muhamed bin hadži hamid el-Kefvi

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 20,5x14,5 cm.

Djelo nije ukoričeno i sadrži samo četiri stranice.

16. (54) Naziv djela: Zbirka hadisa, broj sačuvanih strana 301.

Autor: Abdulatif bin Abdulaziz poznat kao ibn Melik

Jezik: Arapski Hadis

Prepisivač: Mustafa bin Ibrahim Ahmed

Godina: 986, sredina Safera (kraj aprila 1578.)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 31x19,5 cm.

17. (55) Naziv djela: Kaligrafski mešk (obrazac), broj sačuvanih strana 39.

Autor: Lutfi

Jezik: Arapski kaligrafija

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, Sulus, 25x15 cm.

18. (56) Naziv djela: Tuhfetu s-sukuk, broj sačuvanih strana 157.

Autor: Numan poznat kao unuk šejhul-islama Dibagzade

Jezik: Arapski

Prepisivač: Omer Hikmeti Gilzavej

Godina: 1243., 9. rebiul-ahir (30.10.1827.)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 23x17 cm.

19. (57) Naziv djela: Hisnu l-hasin – Zbirka dova, 173.

Autor: Muhamed bin Muhamed el Džezri

Jezik: Arapski

Prepisivač: Husejn bin Halil

Godina: 1140., Džumadel-ahir (januar, februar 1728.)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 16x10 cm.

20. (58) Naziv djela: Imadu l-islam – Stubovi islama (prevod Farisijevog djela sa perzijskog), broj sačuvanih strana 291.

Autor: Abdurahman bin Jusuf

Jezik: Turski   Dogmatika

Prepisivač: hadži Ibrahim bin hadži Ahmed

Godina: 950. (1543 / 1544)

Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 28,5x19,5 cm.

21. (59) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 101.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Muhamed bin Ali

Godina: 1270. (1853 / 1854)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 13,8x9,3 cm.

22. (60) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 97.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 14,5x9 cm.

23. (61) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 118.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 14x9 cm.

24. (62) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 89.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 12x8 cm.

Djelu nedostaju uvodne stranice.

25. (63) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 107.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 15x9,5 cm.

26. (64) Naziv djela: Zbirka dova, broj sačuvanih strana 157.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski, Turski
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 10,5x7 cm.

27. (65) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 152.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 10x7 cm.
Djelu nedostaju uvodne stranice.

28. (66) Naziv djela: En'am, broj sačuvanih strana 150.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 14x9 cm.
Djelu nedostaju uvodne stranice.

29. (67) Naziv djela: Kur'an (od sure Jasin do kraja Kur'ana), broj sačuvanih strana 96.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 16x11 cm.

30. (68) **Naziv djela: Kur'an (oštećen)**, broj sačuvanih strana 260 i 4 umetnute.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: hadži Muhamed bin hadži Ali prepisao je svoj osamdeset drugi Kur`an
Godina: 1286., džumadel-ula (august, septembar 1869.)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 18x12 cm.

31. (69) Naziv djela: Kur'an (nedostaje prva korica i prve stranice), broj sačuvanih strana 252.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Sejid Muhamed Šukri, učenik Husejna Sabrija

Godina: 1277. (1860 / 1861)

Pismo, Dimenzije: Nesh.

Prepis je ukrašen stiliziranim floralnim ornamentom (rozete, tratinčice), te geometrijskim ornamentom (krugovi, rombovi Davidova zvijezda). Iluminacija je intenzivnih boja – zlatnožuta, crvena, zelena. Tekst svake od stranica upisan je u pravougaoni, zlatnožuti obrub. Prepis je izveden veoma precizno. Ukrasi su umetani u tekst, između rečenica, ali i u marginama. Posebno raskošno je ukrašena predzadnja stranica gdje je tekst zahvale prepisivača sa njegovim imenom i imenom njegova učitelja. Tekst je upisan u romb krivudavih stranica okružen prepletom cvijeta tratinčice.

32. (70) Naziv djela: Kur'an (oštećen, nedostaju prve stanice), broj sačuvanih strana 252. Ispisan je crnom i crvenom tintom.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: 1166. (1752 / 1753)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 19,5x12,5 cm.

33. (71) Naziv djela: Kur'an (oštećen, nedostaju prve stranice), broj sačuvanih strana 294. Ispisan je crnom i crvenom tintom.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: 1197. (1783)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 22x14 cm.

34. (72) Naziv djela: Kur'an (oštećen, bez prvih i zadnjih strana), broj sačuvanih strana 221.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh.

35. (73) Naziv djela: Kur'an, sačuvan je cijelosti. Broj strana 350.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Muhamed banjalučanin, poznat kao Osman Kadizade

Godina: 1139. (1726 / 1727)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 18x13 cm.

36. (40) Naziv djela: Kur'an (prepis dijela Kur'ana od sure Muhamed do sure Murselat), broj sačuvanih strana 70.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 18x12 cm.

37. (39) Naziv djela: Nepoznato, rukopisu nedostaje početak djela, broj sačuvanih strana 88.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: 732, 10. džumadel-ahire (9. mart 1332.)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x13,5 cm.

38. (38) Naziv djela: Dževahiru fikh – Biseri fikha, broj sačuvanih strana 124.

Autor: Tahir bin Islam bin kasim el-Ensari el-Havarizmi

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nestalik, 21,5x14,2 cm.

39. (37) Naziv djela: Tahbiru l-tejsir – Rasprava iz tedžvida, broj sačuvanih strana 126.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Šemsudin Ebul-Hajr Muhamed bin Muhamed bin Muhamed el-Džezeri

Godina: 1169, 29. džumadel-ula (2. mart 1756.)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 16,1x10,8 cm.

40. (36) Naziv djela: Fethu l-kerimi rahman fi tedžvidi l- kur'n – Pravilno učenje Kur'ana, broj sačuvanih strana 263.

Autor: Mustafa el-Mejhi eš- Šafii el- Ahmed

Jezik: Arapski   Tedžvid
Prepisivač: Ali bin šejh Abdurahman
Godina: 1235. (1837 / 1838)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 16x11,5 cm.

41. (35) Naziv djela: Bejanu l-esrari lit-talibin – Objašnjenje tajni tragaocima, broj sačuvanih strana 34.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 17,5x13 cm.

42. (34) Naziv djela: Kitabu l-izhar – Sintaksa arapskog jezika, broj sačuvanih strana 49.

Autor: Muhamed bin Pir Ali el-Birgevi
Jezik: Arapski   Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 1162. (1749)
Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 17x12 cm.

43. (33) Naziv djela: Merahu l-ervah – Arapska gramatika, broj sačuvanih strana 181.

Autor: Ahmed bin Ali bin Mesud
Jezik: Arapski   Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 21,2x15,5 cm.

44. (32) Naziv djela: Bedru rešid, broj sačuvanih strana 251.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: Abdulah bin Ishak
Godina: 1134. (1721 / 1722)
Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 22x15,5 cm.

45. (31) Naziv djela: Kafijetu fi n-nahv – Djelo iz sintakse arapskog jezika, broj sačuvanih strana 194.

Autor: Džemaludin Osman bin Omer bin Ebu Bekr bin Junus, Ibn Hadžib
Jezik: Arapski   Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 20,5x15 cm.

46. (30) Naziv djela: Merahu l-ervah – Arapska gramatika, broj sačuvanih strana 99.

Autor: Ahmed bin Ali bin Mesud

Jezik: Arapski Gramatika

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x13 cm.

Nedostaju posljednje stranice.

47. (29) Naziv djela: Nepoznato, broj sačuvanih strana 58.

Autor: nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x14 cm.

Djelo govori o osnovama sufijskog učenja.

48. (28) Naziv djela: Nepoznato, broj sačuvanih strana 55.

Autor: nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 210x14 cm.

49. (27) Naziv djela: nepoznato, broj sačuvanih strana 179.

Autor: Nepoznat

Jezik: Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nestalik, 21x15 cm.

Djelu nedostaju prve i posljednje stranice. Na prvoj postojećoj stranici neko je napisao da se radi o djelu Hašija Ramadana Efendija i da je djelo iz oblasti dogmatike. Upisana je i 81 godina.

50. (26) Naziv djela: Spjev koji govori o pravilnom učenju Kur'na (tedžvid), broj sačuvanih strana 67.

Autor: Muhamed bin Džezeri

Jezik: Arapski tedžvid

Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 24,2x15 cm.
Djelo je napisano 799. (1396 / 1397).

51. (25) Naziv djela: Komentar sure Bekare broj sačuvanih strana 168.
Autor: Dželaludin Abdurahman bin ebu Bekir Sujutu
Jezik: Arapski   Tefsir
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 1039. (1629 / 1630)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x15 cm.

52. (24) Naziv djela: Mefatihu l-džinan ve masabihu l-dženan – Komentar na djelo Šer'a ala islam, broj sačuvanih strana 404.
Autor: Jakub bin sejjid Ali
Jezik: Arapski   Fikh
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 20x15 cm.

53. (23) Naziv djela: El-muhtesar šerh ala telhisi l-miftah – Komentar djela iz stilistike arapskog jezika, broj sačuvanih strana 208.
Autor: Mesud bin Omer Taftazani
Jezik: Arapski   Stilistika
Prepisivač: Mustafa Džumhur
Godina: 1063, 3. ramazan (28.07.1653.)
Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 20,5x13 cm.

54. (22) Naziv djela: nepoznato, broj sačuvanih strana 236.
Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski   Tesavuf
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 1167, 4. šaban (27.05.1754)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 24x15,5 cm.
Djelu nedostaju prve stranice.

55. (21) Naziv djela: Munjetu l-musalli ve gunjetu l-mubtedi – Djelo o namazu po hanefijskom mezhebu, broj sačuvanih strana 230.
Autor: Muhamed bin Muhamed Sadudin Kašgari
Jezik: Arapski   Fikh

Prepisivač: Abdulah iz Sarajeva
Godina: 1178, 3. džumadel-ula (29.10.1764.)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x15 cm.

56. (20) Naziv djela: Muršidu talebe ala tertibi kiraeti – Djelo iz kiraeta, broj sačuvanih strana 182.

Autor: Ahmed Rušdi Jusuf Imamefendi zade
Jezik: Arapski   Kiraet
Prepisivač: hadži hafiz Ahmed er-Rizi, učenik svog oca hafiza Osmana el-Hulusija
Godina: 1286, 15. redžep (28.10.1869.)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 24x16 cm.

57. (19) Djelo pod nazivom lfsah u kojem su sabrana tri naslova, broj sačuvanih strana 185.

Naziv djela: Ma'rebu –kafije – Djelo iz sintakse arapskog jezika
Autor: Džemaludin osman bin Omer, Ibnu l-Hadžib
Jezik: Arapski   Gramatika
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 20x14 cm.
Pored pobrojanog, tu su još djela:“ l'rabu sureti l-Fatiha“ i djelo sabrano iz različitih djela tefsira, hadisa, kiraeta i gramatike.

58. (18) Naziv djela: El-buduru z-zahiretu fi l-kiraeti l-ašri l-mutevatir – Djelo o načinima učenja Kur'ana, broj sačuvanih strana 178.

Autor: Siradžudin Omer bin Kasim bin Muhamed bin Ali el-Ensari el-Mekri Nišar
Jezik: Arapski   Kiraet
Prepisivač: Osman bin Hasan
Godina: 1034, redžep (april, maj 1625.)
Pismo, Dimenzije: Nesta'lik, 20x14,5 cm.

59. (17) Naziv djela: Nepoznato, broj sačuvanih strana 237.

Autor: Nepoznat
Jezik: Arapski
Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nestalik, 25x15 cm.
Za određivanje o kojem se djelu radi bila bi potrebna dodatna istraživanja.

60. (16) Naziv djela: Nepoznato, broj sačuvanih strana 10.

Autor: Abdurahman bin hadži Ahmed bin Ali el-Ekini (?)

Jezik: Arapski

Prepisivač: Muhamed Rahmi (?)

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 24x15 cm.

61. (15) Naziv djela: El-Dževahiru l-mukelele – Sažetak iz djela Medždu l-meani l Kenzu s-seb'i l-mesani, broj sačuvanih strana 114.

Autor: Muhamed bin Ahmed el-Avni

Jezik: Arapski Kiraet

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 19x14 cm.

62. (14) Naziv djela: merahu l-ervah – Arapska gramatika, broj sačuvanih strana 120.

Autor: Ahmed bin Ali bin Mesud

Jezik: Arapski Gramatika

Prepisivač: Sulejman bin Muhamed bin Ahmed

Godina: 1217. (1802 / 1803)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x13 cm.

63. (13) Naziv djela: Telhisu l-miftah – Skraćena prerada Sekakijevog djela El-miftah, broj sačuvanih strana 43.

Autor: Muhamed bin Abdurahman el-kazvini

Jezik: Arapski Stilistika

Prepisivač: Nepoznat

Godina: 1085, petak, kraj Safera (juni, 1674)

Pismo, Dimenzije: Ta'lik, 19,5x14 cm.

64. (12) Naziv djela: Komentar Kaside Lamija, broj sačuvanih strana 82.

Autor: Muhamed Kasim bin Fijure bin Ebil-Kasim Halef bin Ahmed er-Reini eš-Šatibi

Jezik: Arapski Poezija

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 18x13,5 cm.

65. (11) Naziv djela: Nuru l-idah ve nedžatu l-ervah – Djelo o osnovnim vjerskim dužnostima, broj sačuvanih strana 40.

Autor: Hasan el-Vefai eš-Šurunbulali

Jezik: Arapski Fikh

Prepisivač: Nepoznat
Godina: Nepoznata
Pismo, Dimenzije: Nesh, 27,5x17 cm.

66. (10) Naziv djela: Kitabu I-hulvijat – Knjiga o namazu, broj sačuvanih strana 309.
Autor: Ebu I-Hasan Ismail bin Ibrahim bin Esfendijar bin Bajezid bin Adil bin Emir Jakub bin Šemsudin bin jemen Džendar
Jezik: Turski Fikh
Prepisivač: Nepoznat
Godina: 971. (1563 / 1564)
Pismo, Dimenzije: Nesh, 27,5x18 cm.

67. (9) **Naziv djela: Kitabu I-mufessal fi san'ati I-i'rabi – Opširno djelo o umjetnosti izražavanja**, broj sačuvanih strana 194.

Autor: Muhamed bin el-Hasan eš-Šejbani (?)

Jezik: Arapski Sintaksa

Prepisivač: Autor

Godina: 515, početak muharema (mart 1121 / 1122.)

Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x15 cm.

Djelo završava riječima:

تم الكباب المفصل في صنعة الاعراب علي يدي مؤلفه غرة المحرم سنة خمس عشرة و خمسمائة قد ابتداء به عرة سهر
رمضان سنة ثلاث غرة و خمسمائة و الحمد لله رب العالمين

Završeno je pisanje opširnog djela o umjetnosti izražavanja rukom njenog pisca početkom mjeseca muharema 515. godine čije je pisanje počelo u ramazanu 503. (ili 513.) godine. Hvala Bogu, Gospodaru svjetova.

68. (8) Naziv djela: Fikhsko djelo u formi pitanja i odgovora, broj sačuvanih strana 278.

Autor: Nepoznat

Jezik: Turski Fikh

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznat

Pismo, Dimenzije: Nesh, 24x16 cm.

Djelu nedostaju zadnje stranice.

69. (7) Naziv djela: nepoznato, broj sačuvanih strana 55.

Autor: Nepoznat

Jezik: Turski Tefsir

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 21x15,5 cm.

Djelu nedostaju prve i posljednje stranice.

70. (6) Naziv djela: Risaletu Nusred efendi, broj sačuvanih strana 112.

Autor: Nusret-efendi

Jezik: Turski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 20x15 cm.

71. (5) Naziv djela: Perzijsko turski rječnik, broj sačuvanih strana 64.

Autor: Nepoznat

Jezik: Nepoznat

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 14,5x9,5 cm.

Djelu nedostaje kraj.

72. (4) Naziv djela: Zbirka dova, broj sačuvanih strana 99.

Autor: Nepoznat

Jezik: Turski, Arapski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 22x14,5 cm.

73. (3) Naziv djela: Kitabul Ustuvani – Priručnik o islamskom vjerovanju, broj sačuvanih strana 136.

Autor: Muhamed-efendi Ustuvani

Jezik: Turski Obredoslovlje

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 21x16 cm.

Djelu nedostaje kraj.

74. (2) Naziv djela: Tuhfei Ruški, broj sačuvanih strana 52.

Autor: Sulejman bin Ibrahim er-Ruški

Jezik: Turski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Nesh, 21x15 cm.

75. (1) Naziv djela: Zbirka perzijske poezije, broj sačuvanih strana 66.

Autor: Nepoznat

Jezik: Perzijski

Prepisivač: Nepoznat

Godina: Nepoznata

Pismo, Dimenzije: Ta'lik.

3. Dosadašnja zakonska zaštita

Pokretno dobro – Zbirka rukopisa Ferhat-pašine biblioteke dosada nije uživala status zaštite.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Zbirku je digitalizirao 2012. godine *Junuz Emre institut* iz Turske. Ovom prilikom rukopisi su mehanički očišćeni u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. Svi rukopisi su signirani i katalogizirani. Značajni konzervatorsko-restauratorski radovi nisu izvršeni.

5. Sadašnje stanje dobra

Zbirka je značajno oštećena u periodu 1992–1995. godine. Oštećenja su nastala usljed negativnog djelovanja vlage, a primjetna su i oštećenja tipična za aktivnosti glodara (tragovi grickanja).

Zbirka se ni danas ne čuva u idealnim uvjetima. Naime, smještena je u prostoriji u kojoj nema kontrole vlažnosti vazduha i temperature. U periodu izrade ove odluke građa se čuva u kartonskim kutijama do nabavke vitrina i ormara prikladnih za čuvanje ovakve građe. Ovaj značajan fundus potrebno je hitno konzervirati i restaurirati.

6. Specifični rizici

- postoji opasnost od krađe, s obzirom na to da se knjige čuvaju u neadekvatno osiguranim prostorijama;
- opasnost od napada vandala;
- nepostojanje kontrole korištenja i izlaganja knjiga;
- neovlaštene restauracije i digitalizacije.

III – ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03), Komisija je donijela odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

A. Vremensko određenje

B. Historijska vrijednost

C. Umjetnička i estetska vrijednost

- I. Kvalitet obrade,
- IV. Kompozicija,
- V. Vrijednost detalja.

D. Čitljivost

- iii. Djelo značajnog umjetnika ili graditelja,

- iv. Svjedočanstvo o određenom tipu, stilu ili regionalnom maniru.
- E. Simbolička vrijednost**
  - v. Značaj za identitet grupe ljudi.
- G. Izvornost**
  - vi. Duh i osjećanja.
- H. Jedinственost i reprezentativnost**
  - iii. Djelo vrhunskog umjetnika ili graditelja.

Sastavni dio ove odluke su:

- Fotodokumentacija.

Korištena literatura

- 1983. Ćurić, Hajrudin. *Muslimansko školstvo u Bosni i Hercegovini do 1918. godine*. Sarajevo: Veselin Masleša, 1983.
- 2005. . Husedžinović, Sabira. *Dokumenti opstanka*. Zenica: Muzej grada Zenice, Dom štampe d.d. Zenica, 2005.
- 2013. Prepis vakufname iz Zbirke vakufnama Gazi Husrevbegove biblioteke, broj 184 (539) – Sarajevo: Gazi Husrev-begova biblioteka, 23.01.2013. godine. Prijevod: Azra Gadžo Kasumović.